СВОБОДА — SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY

РІК LVI. Ч. 181. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, ПЯТНИЦЯ, 6-го СЕРПНЯ 1948. — No. 181. JERSEY CITY and NEW YORK, FRIDAY, AUGUST 6, 1948. VOL. LVI.

ТРИ ЦЕНТИ в Зл. Д. Америки; ПЯТЬ ЦЕНТІВ Закордоном. — Тел. „Свободи": BErgen 4-0807, 4-0237. — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016 — THREE CENTS in the United States; FIVE CENTS Elsewhere

ЩЕ І ТЕПЕР Є КОМУНІСТИЧНІ ШПИГИ В УРЯДІ, КАЖЕ КОНГРЕСМЕН

Вашингтон, 4 серпня. — Конгресмен Карл Мундт, діючий голова комісії неамериканських діянь в палаті репрезентантів, заявив, що за його відомостями, ще й тепер багато комуністів є занятих в федеральнім уряді і вони переводять своє діло шпигунства в користь чужинної держави. Мундт дає до пізнання, що комісія може зажадати покликання до життя спеціяльної федеральної судейської лави у Вашингтоні для провірки дотеперішніх розкрить про заняття комуністів в уряді і для провірки дальших фактів, які будуть виявлені принагідно під час допитів в конгресових комісіях.

Найбільшою сенсацією дня було ствердження факту, що пані Софія Платник, жінка Лі Пресмена, є занята в бюрах советської амбасади у Вашингтоні. Лі Пресмен, за свідоцтвом Витакера Чемберса, колишнього комуніста, а тепер редактора „Тайм Магазину", був затруднений в федеральнім бюрі, а його завданням було пачкувати комуністів на урядові становища в Вашингтоні. Опісля Пресман був важним урядовцем в Конгресі Індустріяльних Організацій, а тепер веде передвиборчу акцію за Гэнрія Волеса. Він теж кандидує на конгресмена підчас найближчих виборів з округи в Брукліні, [illegible]

Сільвермастер займав урядове становище проти протесту Еф Бі Ай.

Обвинувачений в шпигунстві Нейтан Грегорі Сільвермастер, колишній уродженець Росії, який займав важливе становище в різних ключевих бюрах під час війни, покликаний для складення свого свідоцтва перед комісією неамериканських діянь, заявив, що розвідча служба воєнної маринарки спротивилася втримуванні його на урядових становищах, одначе за нього постояв Лочлін Корі, прибічник президента Рузвелта і тодішній секретар війни Роберт П. Патерсон. Сільвермастер заперечив, наче б він займався шпигунством одначе відмовився сказати, чи він комуніст, щоб не шкодити собі самому під час слідства. Панна Елизабет Бентлі, як колишня посередниця між поодинокими шпигунськими шайками ствердила під час допитів, що Сільвермастер робив фотографічні світлини на фільмах з документів, щоб їх легше було переслати Советам.

Свідоцтво Комісії Цивільної Служби про Сільвермастра.

На домагання комісії неамериканських діянь слідчий урядовець комісії Луїс Росел предявив вислід слідства Федерального Бюра Інвестигагій і рішення Комісії Цивільної Служби в справі Сільвермастра. У звіті сказано, що Сільвермастер впродовж якого року був підпольним агентом Комуністичної партії і був для неї усім, починаючи від „попутчика" аж до служби для ОГПУ (пізніше НКВД) в советській поліції. На цій підставі Комісії Цивільної Служби, яка провірює, чи кандидат на урядове становище надається до федеральної служби, заявила, що Сільвермастер ніяк не може бути придатним. Сільвермастер є тепер будівничим в Гарві Сідара, стейті Ню Джерзі.

Покликана на поновне свідоцтво панна Бентлі ще раз потвердила роботу Сілвермастера як голову ляборатορії для мікрофільм у Вашингтоні в часі, коли він був у федеральній службі. Ці мікрофільми з урядових документів вона пересилала до Совєтів. Бентлі виявила тепер ще імя Лудвика Улмана, як помічника при фільмуванні документів в домі Сільвермастера. Улман був урядовцем в бюрі Гарія Декстера, асистента секретаря скарбу.

ФЕДЕРАЦІЯ ПРАЦІ ВИКЛЮЧАЄ КОМУНІСТІВ ЯК ДЕЛЕГАТІВ.

Ню Йорк. — Стейтова організація Американської Федерації Праці ухвалила поправку до своєї конституції, на підставі якої комуністи й інші підривні особи, які змагають до насильного скинення американського уряду, не можуть бути урядниками федерації ані брати участи в конвенціях як делегати. При провірці повновластей комісія конвенції допустила 7 запротестованих комуністичних делегатів, а відкинула 20. Конвенція одобрила звіт комісії серед бурхливих окликів.

ПРИГОТОВЛЯЮТЬ 800 МІЛЬЙОНІВ НА ПОБУДОВУ ДОМІВ.

Вашингтон. — Республиканці приготовили свій законопроєкт для побудови мешкальних домів, який вони мабуть ухвалять під час надзвичайної сесії конгресу. Будовою мають займатися приватні підприємці, [illegible] вони можуть послугуватися федеральним кредитом в сумі $800,000,000. На вичищення міст з постарілих домів призначено в билі пів мільйона.

БУДОВУ ПАЛАТИ О.Д. ПОЧНУТЬ В ЖОВТНІ.

Ню Йорк. — За плянами, складеними комісією Обєднаних Держав, будова капітолю для О. Д. у Ню Йорку має початися в місяці жовтні коштом $85,000,000. З тих грошей $65,000,000 має прийти з позички, яку ухвалить конгрес у Вашингтоні.

ДВІ СЕСТРИ УКРАЇНКИ ВТОПИЛИСЯ, РЯТУЮЧИ БРАТА.

Бофало, Н. И. — Дві кільканадцятилітні сестри втопилися в озері Ірі, рятуючи свого 11-літнього брата в неділю 7 серпня, як про це сповіщає місцевий щоденник Бофало Івнінг Нюз. Хлопець Іван і сестри Сильвія й Іванка Жук, діти українських родичів, парафіян української катол. церкви св. Николая, пішли купатися по обіді. Хлопець почав тонути, а сестри поспішили йому на ратунок. Коли хлопця вирятував якийсь чоловік, хлопець запитався, що сталося з його сестрами. Щойно тоді завважили, що дівчата пропали.

Передбачують тільки 40,000 імігрантів зі скитальщини в першому році

Вашингтон, 4. серпня. — Впродовж найближчих 11 місяців приїде з европейської скитальщини до Америки тільки 40,000 осіб тому, що нема фондів на їх перевіз. Таку думку висловив Уго Карусі, новоіменований голова комісії для перевеєння в життя нового імміграційного закона, який передбачує допущення 205,000 скитальників впродовж двох років. Карусі перевів обчислення, що можна зробити для імміграції фондом $2,000,000 ухваленим для цеї цілі конгресом і прийшов до висновку, що лише 40,000 осіб можна за ці гроші перевезти. Він однак, що для виповнення зобовязань треба ще других два мільйони.

Поправка до теперішнього закону для допущення жидів.

Конгресмен Кенет Кітинг з Ню Йорку зголосив в палаті репрезентантів поправку до теперішнього закону для допущення 205,000 скитальників в тому напрямку, щоб тільки змінити дату, до якої втікачі мають бути зараховані як скитальники. Він пропонує, щоб день 21. квітня 1947 зробити границею для такого означення. Саме до того дня після скінчення війни найбільше жидів з Польщі виїхало на скитальщину. Імміграційний закон вважає за скитальників тільки таких втікачів, які опинилися в західній Европі до 22. грудня 1945 р.

Нема виглядів на ухвалення поправок.

Сенатська конференція республиканських провідників винесла ухвалу, щоб не порушувати в теперішній сесії поправок до закону в справі допущення скитальників до Америки. Сенатор Чапман Реверкомб з Вест Вирджінії, голова правничої підкомісії, заявив, що переслухання свідків для переведення додаткових билів триватиме так довго, що не буде часу опісля взяти поправку під дискусію в повнім конгресі в теперішній сесії. Цьому спротивився сен. Александер Смит, який зголосив давніше біл для поправки закону в тому напрямку, щоб число нових імігрантів з скитальщини збільшити до 402,000 осіб і щоб у такий спосіб допустити жидів і католиків, які опинилися в Західній Европі після 22. грудня 1945 р.

Жидівська імміграція в липні.

Служба на нюйорських причалах, утримувана Жидівським Імміграційним Товариством (ГАЙАС) виказує, що впродовж місяця липня б. р. прибули 449 жидівських імігрантів з Европи. Вони приїхали на 43 кораблях і 8 літаках. Зпоміж новоприбулих 140 осіб дістали мешкання й харч в жидівськім притулку, при 425 Лафает Ст. у Ню Йорку.

АМЕРИКАНСЬКІ РАКЕТНІ ЛІТАКИ В ДОРОЗІ ДО НІМЕЧЧИНИ.

Глезгов, Англія, 5. серпня. — Вчора транспортовцем Барні Кіршбаум прибули тут перших 13 американських літаків „Шутінг Старс", що є в дорозі до Німеччини. Вони попереджують головний транспорт, що повинен причалити тут на літаконосці Сицилія з кінцем цього тижня.

МАКЕНЗІ КІНҐ ЗГОЛОСИВ РЕЗИҐНАЦІЮ З ПРОВОДУ ЛІБЕРАЛЬНОЇ ПАРТІЇ В КАНАДІ.

Отава, 4. серпня. — Премієр Канади, В. Л. Макензі Кінг, зголосив резиґнацію з проводу Ліберальної партії з нагоди конвенції цеї партії, скликаної на пятницю, 5.серпня. Він був вибраний лідером 7. серпня 1919 р. Кінг певний, що його резиґнація буде принята на конвенції в пятницю пополудні і що на його місце виберуть кого іншого. Найбільші вигляди на вибір має Луїс Ст. Лорент, міністер закордонних справ. Кінг залишиться на становищі премієра до жовтня. У міжчасі він виїде в подорож по Европі.

Америка відкидає советські пропозиції в справі Дунаю

Београд, Югославія, 5. серпня. — Голова американської делегації на конференції в справі міжнародної контролі річкоплавства по Дунаю, амбасадор Кавендіш Кеннон, відкине на сьогоднішній сесії советські пропозиції в цій справі. Становище Америки диктується фактом, що Совети намагаються тільки дістати легальне потвердження створеного ними існуючого стану, неґуючи пороблені свого часу Радою закордонних міністрів чотирьох великодержав рекомендації для відновлення вільної плавби по цій головній водній артерії Европи. Американське становище піддержують Британія і Франція. Хоча Совети мають на конференції більшість 7 голосів проти 3-ох західних, Америка не думає здавати позицій, тим більше, що має за собою відповідну правно-формальну базу. Американська делегація вже виявила своє бажання взяти участь в нарадах всіх комісій, які обговорюватимуть подробиці договору. На пропозицію румунського міністра закордонних справ, відомої большевички Анни Паукер, сесії конференції тепер будуть відбуватися два рази денно, щоби таким способом приспішити наради.

І.Р.О. ПЕРЕБРАЛО ПІКЛУВАННЯ ЧЕСЬКИМИ ВТІКАЧАМИ.

Франкфурт над Майном, Німеччина, 5. серпня. — Міжнародна Організація для Збігців (ІРО) рішила вчора перебрати піклування 4,500 чеськими втікачами, що досі перебували в адміністрованих німцями таборах. Чехи втікли зі своєї країни після довершеного там комуністичного перевороту в березні цього року. Між ними було теж чимало українців.

АРАБИ ЗАПОВІДАЮТЬ КОМПРОМІС В ПАЛЕСТИНСЬКОМУ СПОРІ.

Каїро, Єгипет, 5. серпня. — Трансйорданський король Абдуллаг заявив вчора на пресовій конференції, що араби не виключають „справедливого компромісу" в ізраїльсько-арабському спорі в Палестині, обіцюючи рівночасно свою піддержку в мирних зусиллях посередника ОД, гр. Бернадотт.

МОЖЛИВІСТЬ ВІДРОЧЕННЯ СЕСІЇ О. Д.

Женева, 4. серпня. — В европейській головній квартирі Організації Об'єднаних Держав вперто поширюється здогад, що заповіджена на день 21-го вересня сесія Загального Зібрання ОД в Парижі буде відложена на 30 днів, отже на максимум, як на це дозволяє чартер ОД. Причиною можливості відрочення вважається надії остаточного зговорення між „чотирма великими" на тему теперішньої політичної кризи.

ПРОПАВ АМЕРИКАНЕЦЬ В БЕРЛІНІ.

Берлін, 5. серпня. — Американські військові власті почали розшуки за Рене К. Ошана з Шикаго, урядника місцевого американського військового виховного центру. Ошана вчора виїхав автом на аеродром Темпельгоф, на зустріч свого приятеля, що приїхав з Франкфурту і по дорозі „зник". Підозрівається, що його схопили большевики.

ЯПОНЦІ ПРОХАЮТЬ АМЕРИКАНСЬКОГО КОМАНДАНТА ЗАЛИШИТИСЯ В ЇХ КРАЇНІ.

Токійо, 5. серпня. — Повідомлення про виїзд з Японії до Америки команданта Восьмої Армії З.Д., ген. Роберта Айкелберґера, викликало тут рух, який не має собі рівного в цілій історії. Японці, зі своїм імператором на чолі, почали масову акцію, прохаючи генерала американських окупаційних військ, щоби він залишився в їх країні.

БОЛЬШЕВИКИ ПІДДЕРЖАТЬ ЮГОСЛАВСЬКИЙ ПРОТЕСТ В СПРАВІ ТРІЄСТУ.

Лейк Соксес, Н. Й., 5. серпня. — Уряд Югославії звернувся недавно до Ради Безпеки з протестом проти американської акції за прилучення цеї території до Італії. Представники Советського Союзу і підсоветської України вчора заявили, що вони піддержуватимуть цей. протест.

СОВЕТИ ЗАХОДЯТЬСЯ ВІДНОВИТИ ТОРГІВЛЮ З ТУРЕЧЧИНОЮ.

Анкара, 5. серпня. — Турецькі повідомили про несподівану советську пропозицію на закуп деяких товарів в цій країні. Турецький представник заявив, що його уряд не матиме будьяких застережень. Советська пропозиція, зроблена вперше від 1938 року, викликала тут зрозуміле зацікавлення.

ЖИДИ ОБВИНУВАЧУЮТЬ БРИТАНІЮ.

Лейк Соксес, Н. Й., 5 серпня. — Уряд Ізраїля звернувся вчора до Ради Безпеки з обвинуваченням проти Британії за порушення постанов ізраїльсько-арабського примиря. Ізраїльці твердять, що британці держать нелегально на острові Кипрі 11,000 жидів, не даючи їм дозволу виїхати до Палестини.

НАРАДИ ЗАХІДНИХ ДИПЛОМАТІВ У МОСКВІ

Москва, 5 серпня (АП). — Амбасадор Злучених Держав ген. Бодел Смит, спеціяльний висланник Великої Британії Френк Робертс і французький амбасадор Івес Шатеньо відбули тут вчора в приміщенні неназваної одної з трьох амбасад чергові наради в справі дальшої акції для полагодження советсько-західної політичної кризи. Згадується, що один з амбасадорів, хоча не називається котрий, одержав вже від свого уряду офіціяльне становище щодо висліду конференції західних амбасадорів зі Сталіном минулого понеділка. Не є виключене, що теж всі три амбасадори одержали нові інструкції щодо дальшої акції. Темою вчорашніх нарад було теж, правдоподібно, питання, чи амбасадори мають знову добиватися ще одної конференції зі Сталіном. З поінформованих джерел заявляють, що існують великі можливості полагодження східно-західного конфлікту, але не визначується точніше ані цих можливостей, ані характеру полагодження. Головну ралю в західних амбасадорів в Москві грає ген. Бодел Смит. Цілу цю дипломатичну акцію дальше держиться в строгій таємниці.

МАРШАЛ ВІДМОВЛЯЄТЬСЯ ВІД КОМЕНТАРІВ.

Вашингтон, 5 серпня. — Секретар стейту ген. Маршал на вчорашній пресовій конференції рішучо відмовився дати будьякі вияснення щодо акції західних дипломатів у Москві. Теж з Білого Дому не можна було нічого довідатися, а всі заінтересовані та поінформовані особи заявляють, що вони мають доручення „держати язика за зубами" в цій справі.

НАРАДИ В ЛОНДОНІ.

Лондон, 5 серпня. — Спеціяльний Комітет представників західних союзників, створений в столиці Британії для розгляду Берлінської кризи, відбув тут вчора наради в справі дальшої дипломатичної акції в Москві. Це означало б, що ці представники вже мусіли одержати відповідні інструкції від своїх урядів. Завданням цего Комітету є узгіднювати акції та давати рекомендацію.

НОВИЙ РЕКОРД ПОВІТРЯНОГО ПОСТАЧАННЯ ДО БЕРЛІНА.

Берлін, 5 серпня. — Рівночасно з намаганнями західних дипломатів у Москві довести до відповідного порозуміння в справі політичної кризи в Берліні, в самому цьому місті Совети ще тільки скріплюють блєкаду та роблять дальші заходи для здобуття повної контролі міста, тоді як західні союзники зі свого боку роблять все можливе, щоби зламати большевицьку блєкаду та не допустити до поширення советської контролі. Вчора Совети за посередництвом контрольованого ними Німецького Банку видали доручення, на підставі якого „обіг гроша в цілому Берліні обмежується до східної (советської) марки". Розпорядок не має вартости, бо його відкидають західні союзники. Американська і британська транспортова авіяція вчора добилася нового рекорду в повітряному постачанні, доставивши до Берліна 3,681 тони продуктів.

ВАРШАВСЬКА ДЕКЛЯРАЦІЯ БУЛА БАЗОЮ ВІДПОВІДІ СТАЛІНА — ЗДОГАДУЮТЬСЯ В ПАРИЖІ.

Париж, 5 серпня. — Французький міністер закордонних справ Роберт Шуман склав вчора коротку заяву в справі конференції західних представників зі Сталіном в Москві минулого понеділка. З тверджень Шумана виходило б, що базою відповіді Сталіна була відома Варшавська декларація міністрів закордонних справ Советського Союзу та його сателітів. У згаданій декларації Совети, як відомо, домагалися „об'єднання Німеччини", участи в контролі Рурщини, сплати воєнних відшкодовань, „демократизації" і т.д., не пропонуючи нічого зі свого боку. Повторені у Варшаві советські домагання належали до тої самої категорії, що привели до поділу Німеччини на східну і західну вже в попередніх переговорах. Висновки, пороблені на підставі короткої заяви Шумана, серіозно зменшили французький оптимізм про можливості [illegible] полагодження советсько-західного конфлікту.

НОВИЙ ПЛЯН ЕКОНОМІЧНОЇ СПІВПРАЦІ В ЕВРОПІ.

Женева, 5 серпня. — Економічна і Соціяльна Рада ОД прийняла вчора одноголосно опрацьований на підставі польських і французьких пропозицій плян Економічної Ради ОД для Европи про наладнання господарської співпраці та торговельної виміни між країнами східної і західної Европи. В дипломатичних колах цему фактові надається великого значення та добачається можливості нового розвитку не тільки в господарських, але й політичних стосунках між Сходом і Заходом.

„ПЕРМАНЕНТНА ЗАГРОЗА" БОЛЬШЕВИЦЬКОЇ РЕВОЛЮЦІЇ В ІТАЛІЇ.

Рим, 5 серпня. — Італійський міністер внутрішніх справ, Маріо Счельба, заявив вчора в парляменті, що в цій країні існує „перманентна загроза" большевицької революції, наводячи відповідні докази цього. Він, м. ін., повідомив, що в цілому ряді міст комуністи вже почали творити „ревкоми" (революційні комітети) та інтенсивно приготовляються до державного перевороту. Міністер домагався відповідних повновластей та відповідних фондів на вдержання в поготівлі поліції і карабінерів.

ПЕРЕТЯЛИ НА ДВОЄ „ВІЛЬНУ ГРЕЦІЮ".

Атени, 5 серпня. — Грецькі національні війська захопили вчора повністю весь гірський район Смоліка, що був головним бастіоном опору червоних партизанів в горах Граммос. Інші частини, що наступали зі сходу і заходу, злучилися вчора в районі Керасовон, перетинаючи на двоє захоплену партизанами територію, на якій була проголошена большевицька „вільна Греція".

SVOBODA
UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N.J. on March 30, 1911 under the Act of March 3, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1130 of Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

ПЕРЕДПЛАТА:		SUBSCRIPTION RATES:	
На рік	$7.00	One year	$7.00
На пів року	$3.75	Six months	$3.75
На три місяці	$2.00	Three months	$2.00
В Джерзі Сіті і закордоном:		Foreign and Jersey City Rates:	
На рік	$10.00	One year	$10.00
На пів року	$5.25	Six months	$5.25
На три місяці	$2.75	Three months	$2.75

Classified Advertising Department, 597—7th Ave., New York 18, N. Y. BRyant 9-0582.

Кожна зміна адреси коштує 10 центів.

За оголошення редакція не відповідає

Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

СПОДІВАННЯ БЕЗ НАДІЇ

Політичні розмови і міркування останніх трьох днів стоять цілком під знаком дипломатичної акції західних союзників у Москві. В понеділок, дня 2-го серпня ввечорі, амбасадори Злучених Держав, Великої Британії і Франції відвідали Сталіна в Кремлі та відбули з ним і совєтським міністром закордонних справ Молотовом понад дво-годинну конференцію в справі теперішньої політичної кризи, зв'язаної головно зі совєтською бльокадою Берліна. Перебіг і вислід розмов держиться в строгій таємниці і з-поза мурів Кремля він докищо дістався тільки до найбільш авторитетних урядових центрів у Вашингтоні, Лондоні та Парижі.

На тему останньої конференції в Кремлі відомі ще такі факти: декларації і пропозиції представників західних великодержав були встановлені та узгіднені минулого тижня в Лондоні і затверджені заінтересованими урядами. З неофіціяльних і пів-офіціяльних повідомлень виходило б, що західні амбасадори в Москві були тісно зв'язані власне з цими встановленими напрямними і їхні повновласті у їх поширенні, чи зміні були дуже обмежені. Відомо теж, що в цих постановах західні союзники аж ніяк не відступають від своїх дотеперішніх політичних принціпів і не дають жодних концесій, вказуючи тільки на шляхи та можливості спільного обговорення справи і порозуміння, за передумову чого ставляють перервання совєтської бльокади Берліна. Тоді вони готові говорити на базі Ради закордонних міністрів і обговорити всі спільні справи.

Дальшу акцію західної дипломатії узалежнюється від відповіді Сталіна, яку тепер студіюють у Вашингтоні, Лондоні і Парижі. Заповідається можливість ще одної безпосередньої конференції зі Сталіном, або Молотовом, стверджуючи рівночасно, що на цю дальшу акцію не доведеться довго ждати, бо вона наступить в найблищих двох-трьох днях.

У зв'язку з цими подіями мимоволі насувається запитання: який глузд мають усі ці дипломатичні короводи з Москвою, як на підставі історичного вже досвіду кожному відомо, що всякі розмови з Кремлем можуть в найкращому разі означати відложення справи, але ніколи її полагодження, якщо запропонована розв'язка повністю не відповідає совєтським політичним цілям? Немає теж сумніву, що совєтські цілі стоять на протилежному кінці від цілей політики західних демократій.

Деяке світло на таємницю розмов за мурами Кремля та на її вигляди кидає ще в додатку конференція, що відбувається в Білгороді, в справі міжнародної контролі річкоплавства по Дунаю. Совєти там заперечили всі свої дотеперішні зобов'язання, а їх представник, Вішінський, в арогантний спосіб кинув західним представникам у вічі, щоби погодилися на совєтський диктат, або забирались додому. Це тим замітніше, що це власне з ініціятиви західних союзників цю конференцію скликано.

Під кутом совєтської поведінки та становища в Білгороді можна б розглядати теж дипломатичну акцію західних союзників в Москві. І хоча будькі висновки ще передчасні, то одне є певне, іменно, що цей дальший західний крок на політичній шахівниці був добре обдуманий і він може мати далеко глибші причини і дальші цілі, як це могло б здаватися. Бо йдеться не про Берлін і Німеччину, але про мир, або війну, отже про долю світу. В такій рішальній проблемі жодна акція не може бути зайва.

Шкідлива плутанина понять

В усіх своїх міркуваннях на тему теперішнього критичного положення в світі та в намаганні найти відповідний вихід з кризи, військові, політичні і господарські керівники та державні мужі демократичних країн допускаються кардинальної помилки: Совєтський Союз в їхньому розумінні — це величезна евразійська територія від Лаби в Німеччині аж до Тихого Океану в Азії, разом з двома сотнями мільйонів людей та Кремлем і його Політбюром на чолі. Це саме спостерігається в західній публіцистиці і навіть в приватних розмовах. З цього не здає собі справи теж деяка частина українського громадянства.

Кардинальна помилка заключається в тому, що виразної агресивної політики совєтського уряду та взагалі його становища в міжнародних справах, що призвело до теперішньої загрозливої політичної кризи, аж ніяк не можна утотожнювати з народами Совєтського Союзу, як не можна утотожнювати вбивника з вбитим, злодія з обкраденим, а ката з катованим.

Кремль і його політика не мають нічого спільного з народами Совєтського Союзу, зокрема з поневоленими не-російськими народами. Теперішнім совєтським політичним керівникам пощастило насильством, хитрощами та облудою захопити владу в Росії під час загального хаосу після першої світової війни та закріпити її масовим терором і народовбивством в дословному розумінні того слова. В пригожих воєнних та післявоєнних обставинах першої і другої світових війн цій самій кліці пощастило насильством і прямим розбишацтвом окупувати цілий ряд чужих країн і теж в них терором, розбоєм та масовим народовбивством закріпити свою владу. Кремлівські диктатори не тільки не репрезентують поневолених народів, але ані теж російського народу і взагалі нікого. На всіх 200 мільйонів населення СССР навряд чи можна б нарахувати 6 мільйонів членів комуністичної партії, але й з них велика частина опинилася в партії більше з власної безхарактерности, або прямо, щоб могти якнебудь врятувати свою шию зі загальної м'ясорубки. Але хай і не брати цего до уваги, то яке відношення шістьох мільйонів до двох сотень мільйонів?

Вправді, організовані Кремлем „вибори" дають совєтському урядові 99, 100 і — як це було в останніх виборах в одному з виборчих округів Москви, де „кандидував" Сталін — понад 100% голосів. Але кому сьогодні ще треба вияснювати техніку і методи совєтських „виборів"? Наставлення совєтських народів до „свого" уряду виявилося не в останньому і тоді, як мільйони, дослівно мільйони вояків розкриченої „доблесної" совєтської армії з піднесеними вгору руками перебігали на початку другої світової війни до Гітлера, аж доки не переконалися, що й там мають до діла з таким самим кровожадним катом, як на Кремлі. Тоді сотні тисяч опинилися в лісах, а інші стріляли навмання, бо знали, що куди б куля не попала, в большевика, чи нациста, то завжди попаде добре.

Цего фактичного стану чомусь не беруть до уваги західні політики та стратеги. Говорячи про господарські санкції проти совєтської агресії, вони не беруть до уваги, що на тих санкціях потерпіли б ще більше жертви тої ж самої большевицької агресії та большевизму. Пишучи про можливості нової війни, вони згадують про атомову бомбу і такі совєтські об'єкти, як Донбас, Київ, Харків, Одеса і т. д. У відношенні до Совєтів тут в загальному не робиться між катами і катованими навіть такої різниці, як роблено між Гітлером і його клікою та їх жертвами.

Не має потреби доказувати, до якої міри ця плутанина є шкідлива для самих західних демократій. Таким становищем вони прямо силою хотіли б допомогти кремлівській кліці зв'язатися з її жертвами. З другого боку, вони таким ставленням справи допомагають Кремлеві в боротьбі проти визвольних рухів поневолених Совєтами народів, замість допомогти тим же рухам виразним становищем до кремлівських узурпаторів. Навіть деякі американські газети дорікають, наприклад, радіопрограмам „Голос Америки", що й в тих не робиться чіткої різниці між малою диктаторською клікою на Кремлі та між її жертвами — народами Совєтського Союзу.

Недоцінювання цеї справи гірко мститься на впливах американської політики в совєтській „сфері впливів" та взагалі на західній політиці. Недоцінювання її наприклад в „доктрині Трумана", що передбачує тільки допомогу в боротьбі проти дальшого поширення комунізму, натомість залишає на призволяще поневолені ним народи, відбирає цій доктрині її головне призначення.

Під цим оглядом західні демократії таки справді могли б навчитися дечого від Совєтів. Бо Кремль, наприклад, намагається вмовити в своїх і чужих громадян, що демократичні уряди — це власне „диктатори капіталу", кліки і т. п., а народ, мовляв, резпрезентований комуністичною п'ятою колоною. На підставі совєтської пропаганди кожний громадянин Совєтського Союзу мусів би вірити, що в Америці, наприклад, весь нарід одною лавою йде за Волесом, тоді як уряд є тільки експозитурою Вол Стріт. Діло тільки в тому, що совєтські обиватели знають ціну кремлівській пропаганді і теж знають ціну піддержуваному Кремлем Волесові та його „масі".

В кожному разі, чітке відріжнення горстки совєтських диктаторів від поневолених ними народів надало б великої ефективности демократичній політиці і її мирним зусиллям. Під цим кутом наш свідомий загал повинен впливати на своє оточення та на американську публичну опінію. Бо теперішня політична кріза в жодному разі не є наслідком противоріччностей між народами Сходу і Заходу, тільки наслідком імперіялістичного божевілля кремлівської кліки, а конфлікт між нею і поневоленими нею народами при відповідній допомозі для поневолених міг би основно розв'язати теж „конфлікт" між Сходом і Заходом, точніше — між людством та клікою політичних злочинців, що захопили в свої руки диктаторську владу і сконцентрували в них величезні сили, граючись долею людства і світу.

Микола Чубатий.

500-ліття московського православія

Світова преса рознесла вістку, що дня 18-го липня ц. р. російська церква обходила 500-ліття свого існування як незалежна Російська Православна Церква. Усамостійнення московської церкви сталося 1448 року. Вершком ювилейних обходів була торжественна літургія, відправлена московським патріярхом поза Москвою в старинній загорській катедрі в присутності патріярхів, митрополитів та архиепископів з цілого світу. Донесення агенції Юнайтед Прес з Москви говорить, що це було „500-ліття зірвання російської церкви з римо-католицтвом". Дальше та пресова агенція пояснює, що це перший раз по 31 роках „міжнародна православна церква зійшлася під крилами матірньої церкви в Москві. Головною ціллю зібрання було відсвяткувати роковини, одначе в церковних колах розуміли, що на цім зібранню досягнули широко закроєного порозуміння про майбутню співпрацю поодиноких національних церков. Дотепер ці церкви мали склонність йти власними незалежними шляхами".

На перший погляд може виглядати, що донесення Юнайтед Прес немов московські торжества це 500-ліття зірвання московської церкви з римо-католицтвом, це якесь баламуцтво американського репортера. Бо ж кожному відомо, що московська церква вже цілі століття перед 1448 роком не мала ніяких звязків з римо-католицькою церквою. На ділі так воно й було. Одначе усамостійнення московської церкви живо повязане з незвичайно інтересними церковними подіями в тодішній Україні та у Вселенській Церкві, біля 500 років тому назад.

Були це часи натиску турецької потуги на візантійське цісарство, останній бастіон клясичної, греко-римської цивілізації на сході. Релігійно візантійський патріярх був тоді розєднаний з Римом, одначе турецька небезпека заставила візантійців шукати близшого контакту зі західним світом, що в ділянці культури проявився народженням італійського відродження, могутньої культурної струї, що стала солідною основою новочасної европейської цивілізації. В ділянці церковній на Вселенськім Соборі у Флоренції (1439) прийшло до обєднання церкви східньої зі західною. Погибаюча Візантія відновила свою солідарність зі західною Европою.

В результаті того церковного обєднання Сходу зі Заходом, на престолі київських митрополитів засів один із творців того обєднання, грек митрополит Ізидор, що з широкими правами Легата Апостольського Престолу прибув у свою розлогу церковну провінцію, що обнимала тоді Україну, Білорусь та Московію. Права Апостольського Легата давали в його руки також владу над римо-католиками на тих землях, що сприяли тоді так званій базилейській схизмі. Київський митрополит Ізидор дістав завдання не тільки понести тут ідею солідарности цілого християнського світу, загроженого турками, але також здисциплінувати римо-католицькі колонії на цій церковній території.

Новий київський митрополит, принятий прихильно українськими та білоруськими колами, розумів, що найтруднійший грунт найде він в Москві. Тому вибирається в Москву, де стрінув крайно вороже наставлення світської влади та собі підчиненого духовенства. Московський князь Василь казав увязнити митрополита Ізидора, а собор московських владик викляв його. Московська церква поставила себе в положення й проти Риму й проти візантійського патріярха, тепер зєдиненого на ново з Римом. Натомість московське православія поставило себе в один табор з азійськими силами, що смертельно загрожували Візантії та західній Европі. Москва вступила на свій власний шлях московського християнства, московського православія.

Та встановити канонічно собі власну церковну владу Москва не була в силі. Легальний зверхник московської церкви, київський митрополит Ізидор (увязнений а згодом випущений), не думав резигнувати. Треба було його скинути з митрополичого престолу також в другій частині київської митрополії, на Україні та Білорусі, де не сягала влада московського в. князя. Треба було притягнути на свою сторону також світську та духовну владу України і Білорусі, себто в литовській державі. Владики України та Білорусі не мали причини поставити себе проти митрополита Ізидора, натомість причину мали римо-католики литовсько - руської держави з виленським єпископом Матвієм у проводі, над якими митрополит Ізидор став тепер також зверхником та став їх відводити від базилейської фронди під послух Риму.

Як це часто буває в політиці, так само тепер в церковних відносинах інтереси Москви та інтереси польсько-литовських католиків зійшлися разом з одною ціллю — злквідувати митрополита Ізидора та викинути його поза межі Київської Митрополії. В році 1448 московський в. князь Василь скликав помістний собор єпископів своєї держави та формально скинув митрополита Ізидора з престолу і митрополитом казав вибрати єпископа Йону, типового представника московського нетолерантного та фанатичного православія. Подібний собор, зложений з креатур уряду, скликаний литовською владою під патронатом римо - католицького єпископа Матвія на Білій Русі, скинув теж зі свого боку митрополита Ізидора, на велике згіршення в Римі. Все ж таки київський митрополит мав признання візантійського патріярха та римського папи.

Новий голова московської церкви в церковному розумінні був самозванцем. Візантійський патріярх тоді у злуці з Римом рішучо відкинув усі старання московського князя, щоби признати митрополитом його ставленника, Йону. Тим способом московська церква

(Докінчення на стор. 3-тій)

ІВАН КРАВЧЕНКО. Авторські права застережені.

ЧОРНИЙ ВОРОН

(ПРАВДА ПРО СССР)

Всім мученикам і незчисленним жертвам комунізму — присвячую. — Автор.

10)

Краще було б висиплятись, вилежуватись, пити горілку, бавитись в карти і в розпусту, красти, різати, вбивати, грабувати і тепер був би перший чоловік. — Так думав кожний чесний наш селянин. Так думав він, втративши смак до їжі, охоти до праці і почав засівати таку обмежену площу землі, якої тільки-тільки вистачало йому на те, щоб прокормити його родину та пару курок.

Тих свиней і рогату тварину, що уціліли від грабунку, він сам порізав (одначе задармо забрала б влада). Як мав сіль, то засолив і їв м'ясо довший час, а бракувало солі, то з'їв того м'яса мало, а решту викинув собакам. Після цього він зробився теж, хоч і сумним, а справжнім пролетарем, зрівнявся з жебраками, які розліплювали гасла, одержані з „Центру" „свобода, рівність і братерство".

В більшости „брати" зрівнялися, а врешті він сам зрівнявся.

Кажуть, що лихо ніколи не приходить само, — воно приходить завжди з дітками.

Ще кажуть і так: прийшло лихо — відчиняй браму.

Прийшло лихо, прийшло з дітками. Хоч і брама була, здається, замкнена, але вони прийшли...

Лихо, — тож була сама революція, а дітки? О, вони встократ жахливіші ніж саме лихо!

Деякі дітки зробились пролетарем, а деякі...

1922 рік. Цей рік грозною жахливою потворою стоїть у всю величінь перед моїми очима, не дивлячись на те, що пройшло з того часу вже 25 довгих-довгих років, таких довгих, як і моє горе.

Перед моїми очима встають мільйони селян України — кормителів наших, які загинули лютою, голодною смертю.

Їх смерть це одна з багатьох величезних плям на вас-кати з Кремлівського Олімпу.

Я бачив отих загинувших жахливою смертю кормителів наших, бачив їх спухших від голоду... з потрісканою на руках і ногах шкірою, з якої жовтими струмочками стікає на землю ясно-жовта водичка...

Кров вже не тече з потрісканої шкіри. Крові немає...

Кров випили кати з Кремля, кров випила комуна.

Я пишу, тримаючи в руці ручку з атраментом, а мені здається, що це не ручку я стиснув гарячою рукою, а зброю помсти за вас — мільйони жертв комунізму.

Серце здавлюється болем не виплаканих сліз, бо сльози всі виплакані, а решту висушили ви — кати-людоїди з Кремля. 1922 рік. Страшенний, жахливий, лютий голод на Україні.

Голод, як наслідок реквізиції-конфіскацій, як наслідок жахливої політичної авантюри найбільших від сотворення світу політичних авантюрників на чолі з Леніном. Голод, як наслідок тих руйнувань, котрих зазнала Україна. Мало хто, в ті часи, мав змогу знати, які саме терени „не об'ятной родіни" вимирають з голоду, бо в „свободній пресі" ці відомості подавати було заборонено.

Значно пізніш, через людей, стало відомим, що голодом була охоплена насамперед Україна. Чому не було голоду в самому центрі Росії? Чому вмирали з голоду селяни плодородючої України?

Продкоми, Продагенти, Продбанда, ЧОП і ВЧ — сліпі виконавці волі кремлевської згаї, котрі найсумлінніше працювали в цих частинах „єдіной неділімой Расеї" — були тими вбивцями отих мільйонів мас, які загинули з голоду, але безпосередніми вбивцями залишились на віки кремлівські надхненники, бо за їх вказівками, за їх прямими інструкціями, вщент пограбована Україна.

За їх планом багатющі села України треба було спролетаризувати, довести до злиднів.

І сумлінні прихильники, той актив, на котрий спирались кремлівські авантюрники, довели Україну до таких злиднів, що за 1922 рік вмерло з голоду 8 мільйонів селян українців.

1922 рік. Голодуючі поїли собак, кішок, сусліків, жаб, щурів і все те, що могло хоч на хвилину забути справу їсти...

Їсти..., де взяти хоч щонебудь з'їсти? Вбити когонебудь... і взяти щонебудь їсти? Але навкруги всі такі, що шукають їсти... І в це „їстя" у голодної людини, сконцентроване все.

Він в собі втратив вже все те, що відокремлювало його від тварини. Він не сидить, його інстинкт самоохорони підказує йому, що ніхто не принесе йому чогонебудь поїсти. Він підсвідомо відчуває, що його порятунок тільки в русі. Тільки рухаючись він може на смітнику знайти щонебудь таке, що можливо було б з'їсти... І він в рух вкладає решту зібраних сил, і ледве-ледве крокуючи, плентає від одного смітника до другого з надією, що денебудь попадеться хоч лушпиння від картоплі... Але... даремна його праця, бо хто ще має картоплю, той сам її їв з лушпинням. І ходить та людина, даремно витрачуючи рештки сили. Ніхто не дасть їй порятунку. Все тіло, руки, ноги, обличчя, жахливо розпухли. Розпухли так, що шкіра туго-натуго натягнулась і тріскає довгими, продольними тріщинами, з котрих стікає струмочками ясно-жовта водичка..., на яку той, ходячий мрець, вже не звертає жодної уваги. В його очах вже не існує ніяка свідомість людини. Все-все, що лежить поза межами „їсти", не існує для такої людини. Навіть смерть дитини, дружини, або цілої родини, не в стані змінити того підсвідомого „їсти", не в стані змінити того тваринного виразу в очах, яке сконцентроване в одному „їсти". Їсти;, — кажуть очі. Їсти!, — рухаються безголосно губи. Їсти! — промовляє напівпротягнута рука.

(Дальше буде).

З життя української еміграції в Европі

КОНФЕРЕНЦІЯ ПРЕДСТАВНИЦТВ УКРАЇНСЬКОЇ ЕМІГРАЦІЇ В АМЕРИКАНСЬКІЙ ЗОНІ.

28. травня відбулася друга з черги конференція голів та фінансових і організаційних референтів ЦПУЕ американської зони, скликана організаційним відділом ЦПУЕ. На конференції було 27 представників від усіх ОПУЕ американської зони. Конференцію відкрив голова ЦПУЕ п. Василь Мудрий і з'ясував теперішні відносини серед нашої еміграції в Німеччині.

Число наших емігрантів у Німеччині зменшилося останнім часом до 101,000

(стан на 1. V. ц. р.) коштом виїзду за океан або в інші країни Західньої Европи. Найбільше наших емігрантів виїхло до Англії, Бельгії, ЗДА, Канади, менше до Тунісу, Аргентини, Австралії Венесуелі, окремі особи — до Південно-африканського Союзу. Ситуація зміниться ще більше після схвалення закону про допущення до ЗДА 200,000 переміщених осіб на стале поселення. Зменшення числа наших емігрантів вплинуло на фінансовий стан ЦПУЕ. Воно спричинило зменшення надходжень з національнаї вкладки, тоді як зросли витрати ЦПУЕ на фінансування завдань непередбачених бюджетом на 1948 р. Після останнього загального з'їзду в Ділінгені ЦПУЕ може записати на свій рахунок для досягнень у ділянках культурно-освітній легалізацію німецьким міністерством 8 українських гімназій, організації праці (створення 2 українських таборів праці в Гісені і Ганав), допомоговій (розподіл харчової допомоги) й переселенчій, пов'язання переселенчої акції ЦПУЕ і ЗУАДК, здобуття 2,000 віз до Канади).

Заст. керівника Орг. Відділу ЦПУЕ виголосив доповідь про завдання і методи праці ОПУЕ, докладніше спинившись на позитивних і негативних моментах, які позначаються на діяльності ЦПУЕ в нашій еміграційній суспільності. Заходами ЦПУЕ вдалося злагіднити спосіб проведення т. зв. другого скринінгу так що вислід його, поза незначними винятками, був позитивний. Число емігрантів із Німеччини до Америки та інших країн помітно зросло. Посилено працю в ділянці пропаганди і зв'язку з чужонаціональними, головно американськими, журналістами. Слід відзначити поліпшення відносин у нашому пресовому світі. Найбільшим досягненням треба, безумовно, визнати консолідаційну акцію, яка почалаєсь від загального зїзду в Ділінгені, успішно провадиться на всіх секторах нашого громадського життя. Приїзд в Німеччину членів У. П. А. великою мірою вплинув на моральний стан нашого громадянства.

Проф. Розгін, керівник Відділу Суспільної Опіки ЦПУЕ, подав інформації про працю відділу за останній час, зокрема звернувши увагу на останній розподіл харчової допомоги від ЗУАДК-у у формі кері-пакетів. Мале число пакетів і велика кількість потребуючих допомоги створили роз'язання проблеми тяжким. Нині готуємося до чергового розподілу. Досвід, набутий при першому розподілі, буде повністю використаний тепер, і можна сподіватися, що цим разом дефектів у цій справі буде далеко менше. Найближчим часом ЗУАДК розподілятиме харчову допомогу дитячим садкам і школам для доживлення дітей.

Представник Центральної Переселенчої Управи звітує про переселенчі справи, підкреслюючи два питання, якими ОПУЕ повинні зайнятися негайно. В деяких таборах органи ІРО не зважають на місцеві переселенчі управи і з ними не співпрацюють. Треба на місцях звертатися до директорів ерій, посилаючись на приклад інших таборів, де є тісна співпраця в переселенчих справах між ІРО і таборовою, переселенчою управою. Друга справа — це дуже мале число українців в адміністрації переходових таборів. Тут подекуди є провина і нас самих, що не знаходимо в пору потрібних людей, хоч серед нас є чимало таких, які могли б помагати нашим емігрантам підчас їх перебування в цих таборах. Занедбується і справу фахового перевишколу; лише 5% населення таборів навчаються на фахових курсах, при чому дуже часто влаштовуються курси не з практичних фахів, які не мають попиту в країнах нового поселення.

У звітах голів ОПУЕ про працю на місцях відзначено, що деякі області досягли поважних успіхів і у своїй роботі, головно щодо збирання національної вкладки (Вюртемберг-Баден, Регенсбург, Ротенбург), фахового навчання, організаційного зв'язку з таборами, культурно-освітньої праці. Головним недоліком у праці ЦПУЕ є брак відповідних людей. Крім того, рівень праці по областях порівняно з 1947 р. помітно піднісся, хоч труднощі в роботі збільшилися.

В дальшій дискусії піднесено такі питання, як організація українських охоронних сотень, узгіднення з ІРО статутів ОПУЕ і українських таборів і виборчих правильників, утримування фахових таборових курсів, зважаючи на те, що ІРО домагається централізації фахового навчання. Відзначувано, що стан теперішнього харчування по таборах є такий, що вимагає заходів у цій справі перед ІРО. Конференція висловила побажання, щоб ЦПУЕ якнайскорше полагодило порушені питання перед чинниками ІРО і Військового Управління.

(У. Т.).

ТОРЖЕСТВЕННА ІНАВГУРАЦІЯ В УКРАЇНСЬКІЙ КАТОЛИЦЬКІЙ ДУХОВНІЙ СЕМІНАРІЇ В ГОЛАНДІЇ.

Ніщо мабуть не вказує так сильно на життєздатність та ідейну вартість української еміграції, як старання навіть серед найважчих еміграційних умовин організувати своє релігійне та культурне життя та продовжувати працю всіх установ, що не можуть сьогодні свобідно працювати на Рідних Землях, де всевладно панує гнет червоного наїздника. І якраз цей запал і гін до рятування національних духовних цінностей викликає в чужинців подив та пошану до українського імени.

Такий подив можна було вичитати із облич високих церковних та світських голандських гостей, що прибули другого дня українських Зелених Свят (21. червня) на інавгураційне торжество Української Католицької Духовної Семінарії в Кулемборзі в Голандії.

Прогнані зі своєї Батьківщини, кидані жорстокою судьбою воєнного лихоліття по всій Европі, зорганізували професори та студенти колишньої львівської Духовної Академії та Семінарій у Станиславові і Перемишлі Католицьку Духовну Семінарію в Німеччині, що після дворічної праці завдяки старанням Преосв. Бучка та Генерального Вікарія о. Ван де Мале під цю пору приміщена в Голандії.

У той страшний час, коли червоний наїздник безпощадним терором нищить на Рідних Землях українську католицьку Церкву, діє на чужині Українська Католицька Духовна Семінарія — як символ невмирущости віри українського народу.

Інавгураційне торжество розпочалося Архиерейською Службою Божою, що її відслужив в асисті професорів Духовної Семінарії Преосв. Бучко, Апостольський Візитатор для українців - католиків у західній Европі.

Між приявними гостьми були, м. ін. Представник голандського Кардинала де Йонга, Представник Апостольського Нунція в Голандії, голандський міністер справедливости, о. Ван де Мале, голова Унійного Апостоляту о. Сміт, що безпосередньо піклується Семінарією, Провінціял Чина оо. Августинів, що в їхньому монастирі знайшла приміщення Семінарія, та багато інших духовних та світських голандських достойників, як рівнож група українців, що живуть в Голандії. Була теж заступлена вся голандська католицька преса та католицьке радіо.

Після Богослужби, відбулася офіційна частина інавгурації - засідання в авлі монастиря ОО. Августинів. Представники голандського духовенства та уряду вітали Семінарію з її приїздом і початком праці на голандській землі та висловлювали свою радість і вдоволення, що вони могли причинитися до створення відповідних умовин для існування Семінарії в Голандії. Вони запевняли, що Українська Духовна Семінарія є милим гостем у гостинному голандському краю, що на час побуту Семінарії в Голандії повинен стати для неї другою Батьківщиною. Вкінці бажали Семінарії повороту на вільну Рідну Землю, що є задушевною мрією всієї української еміграції.

Усім промовцям дякував Преосв. Бучко. Він підкреслив ту велику прихильність, жертвенність та добре серце, що її виказали голандські католики, приймаючи під свою опіку позбавлену всяких можливости праці на Рідній Землі Духовну Семінарію.

Ректор Семінарії о. Мітрат Лаба виголосив інавгураційний виклад про національне та духове обличчя українського народу.

Виступи поодиноких промовців були переплітані хоровими продукціями у виконанні семінаристського хору під орудою проф. Антоновича, що викликали серед приявних чимале захоплення. Після відспівання голандського та українського національних гимнів, відбувся спільний обід для всіх учасників торжества.

Майже всі більші голандські часописи помістили другого дня описи інавгураційного торжества з відповідними заввагами про історію та сучасну долю українського народу та української Церкви.

Також голандське католицьке радіо надало слідуючого дня окремий репортаж з інавгурації з вийнятками з промов та деякими піснями у виконанні семінаристського хору.

Про успіх інавгурації свідчить найкраще факт, що семінаристський хор дістав запрошення співати Службу Божу в кількох голандських Духовних Семінаріях, а 27. липня має дати концерт українських релігійних та народних пісень в голандському католицькому радіо.

На інавгурації прийшли привітальні телеграми від Святішого Отця, секретаря Конгрегації для Східньої Церкви Кардинала Тіссерана, Української Колегії в Римі та різних інших чужих і українських установ та приватних осіб.

П. Б. (Вісті).

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ

ЧИ ЙДЕ ДО ЗГОДИ?

Хоча не належу до істориків чи пак політиків, але дозвольте і мені „сіромі" сказати слово дотичне нашої згоди з сусідами поляками у будучій реконструкції Европи.

Завважуємо, що з нашої сторони є поважні голоси в пресі, натомісць дуже рідко є подібні голоси в польській пресі, а коли й є, то чи справді до того йде? Повторюю, з нашої сторони руки до згоди є чисті тому, що не маємо жодних аспірацій на чужі землі — навпаки поляки, що ще цього дурману не позбулися.

Польський щоденник „Нови Сьвят" з 31. липня б. р. п. з. „Читаймо все, що торкається нас", пише Збігнев Лукачиньскі, що „мордерства побратимів українських і черні гайдамацької з часів Яна Казимира блідн уть в порівнанні з тим, що чинили орди різунів Бульбівців, У. П. А. й дивізії „Галичина". — Читайте, панове високої політики, й скажіть, чи можлива є згода з тими, які в мирних часах 1931 р. вчинили різню наших братів, впродовж 3-рьох тижнів спалили 200 православних церков, а католицький світ навіть не писнув.

Вгляньмо в історію — чому була створена Хмельниччина як не самооборона перед зухвалістю шляхетчини. Чим був мир в Гадячі як не зрадою, — те повторилось й в Андрусеві, те саме й в 1920 р., — й та гроза висить як меч Дамокля над Польщею. Не в нас, але у їх треба чистих рук й щирого серця. Доки вони будуть твердити, що „без Львова нема Польщі", доти немає будьякої підстави до згоди.

Отож підставою до згоди було б, якщоб поляки зреклися творення нової Польщі коштом чужих земель. Це зречення мусить бути відверте, не для використання ситуації — бо конюктури на східні землі не буде ніхто, як були в 1919 р. тому, що діюча сила У. П. А. буде на сторожі наших західніх границь. Це раз, а друге — теперішній демократичний світ не дасть себе задурманити пянам Падеревського — і таких як Вілсон немає теж. Ні панове поляки! Доки не позбудетеся моцарствової хвороби — доти руки до згоди не простягайте!

Митро Пасічник.

500-ліття московського православія

(Докінчення зі стор. 2-гої).

попала в схизму у відношенні до східної церкви, репрезентованої патріярхом Византії. Вона неканонічним способом стала автокефальною і такою залишилася ще довгі десятки років. Витворений московською схизмою стан 10 літ пізніше Рим в порозумінні з византійським патріярхом на вигнанні, по здобуттю Византії турками (1453), розвязав в той спосіб, що стару київську митрополію поділив на дві: на київську (українсько-білоруську) та на московську, для західного світу безнадійно втрачену. Її в Римі признали як землі невірних „терра інфіделіюм".

Новостворена московська автокефалія стала справді землею невірних в християнському світі. Церква поставила себе зовсім на услуги московського імперіялізму, що саме в цім часі народився. Великий московський князь з упадком Царгороду проголошував себе головним оборонцем православного світу, так само як духовний провідник московського народу, митрополит-схизматик проголошував себе головою християнського світу, а Москву Третім Римом, по якім вже, як писали московські мніси, немає бути четвертого Риму.

Як московський імперіялізм не рахувався з ніяким правом ані ніякою етикою, так само для духовної влади не існувала засади християнської любови ближнього та терпимости.

Правда, на початку 16-го ст. появилася ще реакція в московській церкві проти віддання церкви зовсім на услуги державної влади. Це був засадничий спір про призначення церкви поміж двома ігуменами Нілем Сорським та Йосифом Волоцьким. Перший в імя старих християнських традицій твердив, що духовним личить вбожество, а церкві взагалі ніяке діло мішатися до справ державних. Завданням церкви є вести вірних до Бога. Йосиф Волоцький твердив навпаки, що монастирі та церква повинні бути багаті, щоби мати змогу відгравати поважну ролю в державних справах як духовні дорадники московських володарів.

Скоро ідеологію Ніля Сорського виперла доктрина про обовязок церкви стати на услугах інтересів державної влади і ця доктрина стала пануючою в російській церкві за царату та й тепер за совєтської влади. Московська церква дотримує кроку московській державній владі. Як Сталін захопив Західну Україну, тоді московська церква взялася доповняти ту фізичну окупацію насильством над совістю мільйонів західних українців. Як Сталін захопив сателітів — сусідні держави, так московський патріярх при допомозі світської влади приневолює й церкви Румунії, Болгарії та другі признати над собою теж духовну владу московського патріярха. Московська церква вірно дотримує кроку московській владі, віддаючись зовсім їй на послуги коштом моральних засад християнства та дегенеруючи до решти московське православія як християнство без християнських моральних засад.

Характер цей запримітив репортер американської агенції з нагоди 500-ліття повстання Московської Автокефальної Церкви, стверджуючи, що вона вірно дотримує кроку політичним потягненням Кремля.

Мітінг на могилі Шевченка

Кореспондент „Правди" повідомляв 21. 6. ц. р. з Канева, під наголовком „Мітінг на могилі Шевченка", наступне:

„Сюди прибули сьогодні понад 600 київських робітників і службовців з підприємств, вчених, письменників, мистців, вчителів, представників партійних і совєтських організацій столиці України. Вони приїхали, щоб в річницю смерти великого українського поета Т. Г. Шевченка побути на його могилі, на Тарасовій горі. До них приєднались мешканці Канева і тисячі колхозників з сусідніх сел.

„В 12-тій годині дня розпочався урочистий мітінг; промовляли: секретар київського горкому КП(б)У тов. Паршко, поети П. Тичина і М. Рильський, народний маляр СССР Касиян, представник колхозу „Ленінський путь" тов. Шкурченко та інші.

„Делегації Академії наук УССР, Союзу совєтських письменників України, Київського обкому і горкому КП (б) У, Облісполкому працівників Канева, колгоспників канівського району і учнів поклали вінки на могилу поета...".

Зійшлись на Тарасовій горі не з власної волі сини України, поневолюваної тепер гірше, ніж за життя поета, та ті, кров яких має понести Дніпро до моря, щоб душа Тараса могла полинути до неба. А тим часом, на горі, освяченій його могилою, уряджують кати України „мітінг", виголошують промови на славу московського варварства і загарбництва, що вкоротили віку й геніяльному оборонцеві волі України.

(У. Ф.).

С. Курилів.

ІДЕМО ВПЕРЕД

(Фейлетон).

Не розуміємося ми на модерній музиці, люди добрі, і тому терпимо, от що. І будемо терпіти, аж доки наші вуха не привикнуть до музики, де грають патики і бубни... До музики, де грають різні калатала, тарахкальці, бляшки, пряжки і другі пружини... Може бути при цьому й піяно, але як на ньому треба грати? Про це власне хочу вам сказати. Але зачну спочатку:

Я — правду сказати — вже з роду музикальний, однак щоби я був таким славним піяністом як Вагнер, або таким незрівняним ґенієм як Бетговен про це ніколи я й не думав. А воно — бачите — іноді чоловік сам не знає, що в ньому сидить... Дивишся, чоловік як чоловік, має ноги по саму землю, пальці на руках як в кожного іншого, але різниця, бачите, в пальцях велика, — музикальний значить.

А зо мною трапилось таке, що я й досі не вірю, щоби я був таким віртуозом-піяністом, як мене недавно окликали.

Правду сказати, я з піяном в житті не мав нічого спільного, ніколи не грав, ніколи не учився цеї музики і не знав навіть як піяно отвирається. Аж недавно...

Це був баль, правдивий американський баль з участю обидвох полів, баль з чемністями, ґрацією і модерньою музикою.

Баль — з танками, з содою й мороженим.

Самий я в танках не брав участі, бо — кажуть — що я танцюю звичайно по людських нагнітках, тому слухав залюбки оркестри.

І справді, було чого слухати. Нема то як модерня музика.

Грає оркестра танок і ти не знаєш чи вона спочатку почала чи з середини, чо таки з кінця... А як перестане, то тоді ти вже зовсім не знаєш чи вона вже перестала, щоб набрати віддиху або більшого музикального розгону, чи тільки так собі пожартувала...

А особливо один інструмент, подібний до файки з цибухом, то просто аж вимовляє: тулулу, тлу ту лулу... Кажу вам, щось чудесного.

Найкраще подобався мені інший інструмент, якого назви я й досі не знаю, інструмент з патиками, що ними музикант тарахкав по других патиках і мені здавалось, що це наші дівчата в Україні тарахкають по щтахетах ложками у Різдв'яну Ніч...

Слухав я цих мельодій і не міг наслухатися, та налюбуватися, аж врешті й мене скортіло витарабанити одну якусь мельодію на піяні. І коли музика скінчила танок, я підійшов до піяністки і попросив, щоб мені дозволила попробувати пальців на піяні... А ви знаєте, що американки дуже чемні.

Зараз дала мені піяністка округле крісло, усміхнулась гарно, ґраціозно, я подякував, усів і сказав, що заграю сольо...

Я почав грати і як я грав кілька хвилин можете собі уявити, як може грати така людина, що ніколи на піяні не грала, але коли я обернувся на веретеноватому кріслі, побачив, що довкола мене зглотилась юрба цікавих, (правдоподібно також музикальних людей), які мене подивляли, хвалили і ґратулювали...

Врешті один добродій, подякувавши мені стисненням руки, попросив, щоби я ще заграв якогось гарного, нового джеза для танцюючих.

Очевидно, я погодився і сейчас врізав пальцями по клявішах та почав тарабанити. Я так скажемо вганяв руками і так завзято гаратав по клявіятурі, аж піяно гриміло... Я просто запалився до музики, мої нерви напружено працювали і я вибивав незнані ані мені ані нікому другому мельодії не записані жадним композитором, мельодії, дикі, кричучі, скажені, мельодії якихось австралійських ботокудів чи людоїдів, я грав з таким запалом, з таким вогнем у очах, немов вибухаючий вулькан, я цілий горів, палав, і тарабанив то пальцями то кулаками аж піяно підскакувало... Я бачив як піяністка бліда з вибалушеними очима слідкувала за скаженими рухами моїх рук, я бачив як музикант з файкою пробував кілька разів приложити до уст свого цибуха, щоб мені завторувати „тлу-тулу-лулу" і не міг мене дігнати, я бачив як танцюючі заслухані німо в мою композицію, ішли хвилями по залі, а нетанцюючі були перемінені немов в камінні статуї, я самий був заслуханий в тую незвичайну музику. І коли я урвав, стало на хвилину так тихо, що я чув виразне ковтання мого власного пульса, а потім грянула гураґанна буря оплесків... Мене обступили перстенем з ентузіястичними окликами:

— Це артист, віртуоз, ґеній!

— Хто ви такі — допитували цікаві.

— Що це був за такий чудовий танок?

— Де ви взяли такої незрівняної мельодії?

Я просто не знав, що казати і брехав, скільки влізло:

— Танок, походить з африканських джунґлів, компонований найславнішим композитором з Конґо... Я самий скінчив... три консерваторії...

Піяністка, що перед хвилею з сильного музикального напруження була зімліла, кинулась мені на шию, шепочучи:

— Ах, ви... ви... ґеній... ви дарлінґ...

До мене підійшов якийсь панок з записником:

— Слухайте, я вас анґажую до своеї оркестри, з платнею...

Решти я не дочув, бо другі перебили...

Я відклонювався на всі боки і червонів.

— Невже ж я справді такий музикант?...

За хвилю другий панок відкликав мене на бік і сказав:

— Не дайтеся ошукати нашим контракторам і не робіть жадних умов з ними. Я вас анґажую на нашу радіо стацію!

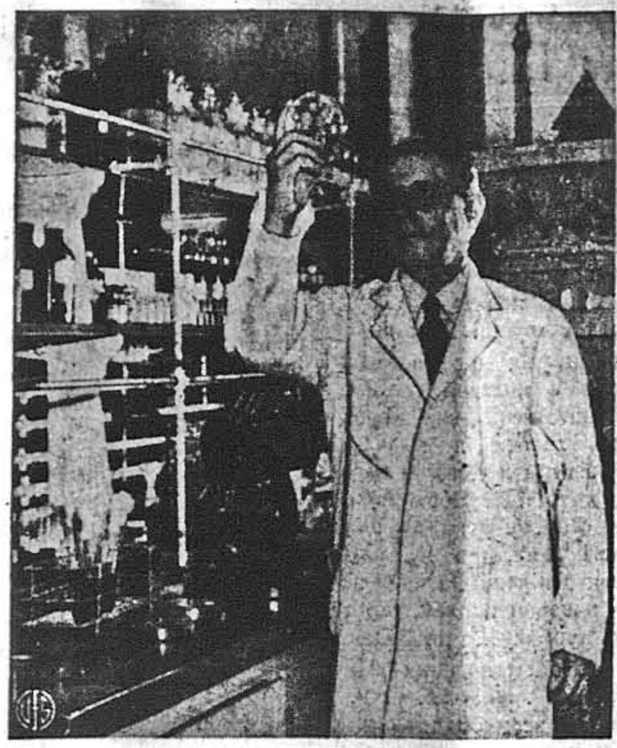
— Ах, та це ж моя мрія!

Я зараз згодився, ми підписали контракт.

Тому, кажу: ідемо вперед! Досить тих „Гетьманів", „Зозуль" і інших сліз... Привикаймо до модерної музики!

Я алярмово беру лекції на „патиках". Тому, коли почуєте на вашому радіо „патикову музику" — це буду я.

Але я й досі не знаю, чи я справді так чудесно граю, чи це може такі мельодії в модерній музиці...

ЗБРОЯ ПРОТИ ХВОРОСТИ.—Новий лік, який заповідає перемогу над такими недугами, яких не можна вилікувати іншими ліками, а це пенисилиною й стрептомисиною, видобуто з золотавого фунґусу, який донедавна не мав жодної вартости. Його приладив д-р Бендж. М. Дуґар. Лік називається авреомисина („оремисин").

ТАРЗАН, ч. 1899. Дальші інструкції.

Коли красуня - невільниця впала на землю, Тарзан прискочив до неї і вхопив її на руки.

„Йди за нами, рабе!" — наказав Ґідзел. Тарзан усміхнувся до себе, бо його підступ почав удаватися.

Тарзан поступав за невільниками довгим коридором і серед того шепотом сказав до Неди:

„Удавай, що він тобі подобається... Танцюй з ним і в якийсь спосіб видістань від нього ключі".

Та коли вони вийшли на світ з печері і Неда побачила дім капітана Ґідзела, вона підупала на дусі.